

Mūsų pačių žodžiais - vaikų teisės skaitmeniniame pasaulyje.

Daugiau nei prieš 30 metų (1989 m.) Jungtinės Tautos parengė Konvenciją dėl vaiko teisių, kurioje nustatė laisves ir apsaugą, kurią šalis privalo suteikti vaikams ir jaunuoliams iki 18 metų. Tais pačiais metais buvo išrastas pasaulinis žiniatinklis. Tai reiškia, kad žmonės, kurie rengė Konvenciją, net neįsivaizdavo, kokius pokyčius į jaunimo gyvenimą atneš skaitmeninės technologijos.

Dabar Vaiko teisių komitetas, kuris rūpinasi Konvencija, nustatė, kaip su vaikais turėtų būti elgiamasi skaitmeniniame pasaulyje. Šią sutrumpintą versiją parašė jauni 11-17 metų žmonės, kad kitiems jaunuoliams būtų lengviau ją suprasti.

Ar žinojote?
JT Vaiko teisių konvencija yra daugiausiai kartų istorijoje ratifikuotas susitarimas: Konvenciją ratifikavo 196 šalių.

ĮVADAS

Vaikai visame pasaulyje nori ir turi naudotis internetu ir skaitmeninėmis paslaugomis mokykloje, pramogauti, gauti informacijos ir palaikyti ryšį su šeima bei draugais. Jie nori, kad tai būtų sąžininga ir saugu.

Bendrieji principai

Vaiko teisės grindžiamos keturiais principais:

Nediskriminavimas

Vaikai turi būti apsaugoti nuo diskriminacijos ir su jais turi būti elgiamasi sąžiningai, kad ir kokie jie bebūtų.

Geriausi vaiko interesai

Priimdami bet kokį sprendimą suaugusieji, įskaitant vyriausybes ir įmones, turi vadovautis tuo, kas geriausia vaikams, o ne jiems patiems.

Išgyvenimas ir vystymasis

Vaikams turi būti padedama augti tokiais, kokiais jie nori būti, be žalingo kišimosi.

Pagarba vaikų nuomonei

Vaikai turi savo nuomonę, į kurią reikia atsižvelgti visuose jiems rūpimuose dalykuose.

Ne visi vaikai yra vienodi. Skirtingo amžiaus vaikams reikia skirtingos paramos ir laisvės. Su amžiumi jie įgyja daugiau supratimo ir patirties, todėl turėtų gebėti daryti ir matyti įvairesnius dalykus - ekspertai tai vadina besivystančiais gebėjimais. Skaitmeniniame pasaulyje į tai turi būti atsižvelgta.

Skaitmeninis pasaulis, tenkindamas vaikų poreikius, turi atsižvelgti į jų amžių.

Kaip tai padaryti:

Saugokite vaikų teises internete.

Nustatykite taisykles, kurios palaiko vaikų teises internete.

Užtikrinkite, kad visi suprastų taisykles, įskaitant valdžios atstovus, įmones, tėvus, mokytojus ir pačius vaikus.

Išklausykite vaikus, kai jie susiduria su problemomis.

Sustabdykite įmones, kurios pelną iškelia aukščiau už vaikų teises.

Užtikrinkite, kad organizacijoms ar žmonėms, pažeidusiems taisykles, būtų numatytos pasekmės.

Išitikinkite, kad vaikai žino ir supranta, kokių veiksmų buvo imtasi.

Berniukas, 13 metų, Nepalas:

Naudodamiesi skaitmeninėmis technologijomis galime gauti informaciją iš viso pasaulio sėdėdami viename kambario kampe.

Vaikai turi teisę į informaciją, laisvę ir privatumą

Prieiga prie informacijos

Informacija, kurią vaikai randa internete, turėtų būti teisinga, tinkama ir lengvai prieinama, nebent ji gali pakenkti.

Saviraiškos laisvė

Vaikai turėtų galėti sakyti, ką galvoja, tačiau vaikai, įmonės ir kiti žmonės neturėtų skleisti melo ar pulti kitų.

Minties laisvė

Įmonės ir kiti žmonės neturi versti vaikų daryti ką nors už pinigus ar kitų prašymu.

Asociacijų laisvė

Vaikai nori susitikti ir leisti laiką su savo draugais ir mėgautis buvimu bendruomenės dalimi bet kokiaje aplinkoje. Vyriausybės ar įmonės neturėtų į tai kištis, išskyrus saugumo sumetimais atvejais.

Privatumas

Vaikai turi turėti privatumą, kad galėtų elgtis ir augti taip, kaip jie nori; tai apima privatumą nuo tėvų, mokyklos, valdžios institucijų, įmonių ir vienas kito.

Gimimo registracija

Norint būti bendruomenės nariu, vaikams internete gali tekti įrodyti, kas jie yra. Internetinės tapatybės neturėtų būti naudojamos nesąžiningai arba pažeidžiant vaiko privatumą ar kitas teises.

Mergina, 17 metų, Marokas:

Realiaame gyvenime paprastai žinome *daugumą* savo teisių, tačiau apie jas mažai kalbame skaitmeniniame pasaulyje.

Smurtas prieš vaikus

Vaikai turi teisę į apsaugą nuo smurto, įskaitant politinį smurtą, skatinimą žalosai, valgybos sutrikimų ir savijudubių, patirtų ir seksualinio smurto ar lytinių santykių su suaugusiais vaizdų. Vaikai turi turėti pagalbos linijas ir vietas, kur galėtų gauti pagalbą, kai jiems jos reikia.

Šeimos gyvenimas

Vyriausybės neturėtų manyti, kad visi vaikai turi šeimas ar paramą. Jie turėtų užtikrinti, kad skaitmeniniame pasaulyje nuo pat pradžių būtų atsižvelgiama į vaikų poreikius ir kad būtų skiriama parama šeimoms ar globėjams, kad jie galėtų padėti vaikams.

Vaikai su negalia

Vyriausybės ir įmonės turėtų užtikrinti, kad neįgalūs vaikai galėtų prisijungti prie skaitmeninio pasaulio. Subtitrai, balso palaikymas ir bet kokia kita pagalba, kurios jiems gali prireikti turėtų būti įprastai nustatyta, vntoj to, kad patiems neįgaliems vaikams reiktų juos susirasti ir įjungti.

Sveikata ir gerovė

Paslauga - privačios ir konfidencialios. Neturėtų būti leidžiamos jokios skaitmeninės paslaugos, kurios trukdytų vaiko gerovei. Vyriausybės turėtų užtikrinti, kad vaikai nebūtų veikiami dezinformacijos apie sveikatą.

Švietimas, žaidimai ir poilsis

Skaitmeninės priemonės gali padaryti ugdymą įdomesnį ir veiksmingesnį, tačiau jomis turi būti gerbiamas vaikų privatumas ir tinkamai remiamas ugdymas. Vaikai nori suprasti, kaip veikia skaitmeninis pasaulis ir kas iš to gauna naudos.

Įmonės ir vyriausybės

Vaikai internete turi būti sąžiningas, aiškus ir jam turi būti taikomi tokie patys standarta kaip ir aiškesniam verslui. Vaikų asmenine informacija, įskaitant jų nuotraukas, privačius pokalbius, vaizdo įrašus ir komentarus, neturėtų naudotis kiti asmenys, siekiami užsidirbti pinigų.

Įvairaus amžiaus ir skirtingose situacijose esantys vaikai iš viso pasaulio nusipelnė tokios pat apsaugos. Skaitmeninės paslaugos turėtų būti prieinamos visiems vaikams ir teikiamos visomis kalbomis, kuriomis kalba vaikai. Vyriausybės turėtų užtikrinti, kad visi vaikai ir suaugusieji žinotų apie vaikų teises skaitmeniniame pasaulyje.

Pagrindinė informacija

Praėjusiais metais „5Rights Foundation“ padėjo Vaiko teisių komitetui nustatyti, kaip vaiko teisės turėtų būti vertinamos internete.

Tam reikėjo šimtų ekspertų patarimų iš daugelio šalių ir prireikė daugelio mėnesių. Be to, buvo klausiama šimtų vaikų ir jaunuolių iš 27 šalių nuomonės.

Tuo pat metu, kai vyriausybės nustatėme vaikų teises *bendrajame komentare Nr. 25 (2021 m.) dėl vaikų teisių, susijusių su skaitmenine aplinka*, manėme, kad vaikams svarbu turėti versiją jiems patinkančia ir suprantama kalba. Visos jų mintys ir pasiūlymai pateikti šiame dokumente, tačiau jie ypač norėjo atkreipti dėmesį į šiuos dalykus.

→ **Vaikams** reikia ir jie nori turėti prieigą prie skaitmeninio pasaulio.

→ **Vyriausybės** turėtų būti atsakingos už vaikų teisių apsaugą internete.

→ **Tėvams** reiktų padėti suprasti skaitmeninį pasaulį.

→ Jie taip pat teigė, kad yra puiku, jog buvo sukurta versija apie juos, kurią parašė jauni žmonės, ir siūlė tai daryti dažniau.

„5Rights“ yra labai dėkinga vaikams ir jaunuoliams, kurie padėjo rašyti šį dokumentą - mes juo didžiuojamės ir tikimės, kad jūs taip pat.

Mergaitė, 12 metų, Kroatija:

Technologijos yra labai svarbios ir bus svarbios ateityje... Pasaulis juda į priekį, ir mes turime daryti tą patį.